

An Roinn Oideachais
agus Óige
Department of Education
and Youth

Clár Foghlama Leibhéal 2 den tSraith Shinsearach: Mo Shaol, M'Airgeadas Modúl Roghnach

Le tabhairt isteach i scoileanna ó Mheán Fómhair 2025.

Ullmhaithe ag an gComhairle Náisiúnta Curaclaim agus Measúnachta (CNCM)

An Clár Ábhar

Réamhrá	2
Réasúnaíocht	2
Leanúnachas agus dul chun cinn	2
Teagasc agus foghlaim	3
Modúl: Mo Shaol, M'Airgeadas	4

Réamhrá

Is éard atá i gClár Foghlama Leibhéal 2 den tSraith Shinsearach (CFL2SS) raon de réimsí curaclaim, agus gach ceann acu deartha ar bhonn modúlach. Tá ceithre réimse curaclaim ag croílár CFL2SS: Uimhearthacht; Cumarsáid agus Litearthacht; Cúram Pearsanta; agus, Sruthanna Roghnacha. Modúl roghnach is ea Mo Shaol, M'Airgeadas.

Modúl amháin atá i gceist le Mo Shaol, M'Airgeadas. Ceapadh é le haghaidh 60 uair an chloig ar a laghad den am teagaisc/ranga ar feadh dhá bhliain.

Teideal modúil	Am molta in uaireanta an chloig
Mo Shaol, M'Airgeadas	60

Réasúnaíocht

Tá Mo Shaol, M'Airgeadas dírithe ar fhorbairt a dhéanamh ar eolas agus tuiscint na scoláirí ar a gcuid airgeadais phearsanta, rud atá ina chuid bhunúsach dá saol laethúil agus do mhaireachtáil neamhspleách a chur chun cinn. Tacaítear leis na scoláirí sa mhodúl chun roghanna agus cinntí eolasacha a dhéanamh faoi earraí agus seirbhísí a cheannach agus idirbhearta airgeadais a dhéanamh. Trí Mo Shaol, M'Airgeadas, cumasaítear do na scoláirí freisin tabhairt faoi phleanáil airgeadais. Tugann sin cuidiú dóibh chun tacaíochtaí agus seirbhísí airgeadais a shainiú ina bpobal áitiúil agus ar líne.

Cuireann forbairt ar thuiscint na scoláirí ar ról an airgid agus an airgeadais ina saol le príomhinniúlachtaí a fhorbairt sa tsraith shinsearach. Nuair a tharlaíonn sin, tacaítear leis an bhfoghlaim uile trasna na sraithe sinsearaí agus déantar forbairt scileanna saoil tábhachtacha, atá bunriachtanach do neamhspleáchas na scoláirí, a chur chun cinn. Téann an méid sin chun tairbhe do na scoláirí ar chuid mhór bealaí faoi mar a dhéanann siad dul chun cinn i gconairí foghlama agus a aistríonn siad chuig an saol tar éis na scoile.

Leanúnachas agus dul chun cinn

Le Mo Shaol, M'Airgeadas soláthraítear leanúnachas ón taithí foghlama atá ag na scoláirí cheana féin, ag tógáil ar phríomhscil na hUimhearthachta ón tsraith shóisearach agus ar an bhfoghlaim in Aonaid Tosaíochta Foghlama (ATF) Leibhéal 2, Staidéar Gnó, Eacnamaíocht Bhaile agus curaclam matamaitice na Bunscoile, chun an fhoghlaim a dhéanann siad sa tsraith shinsearach a chur chun cinn, a fheabhsú agus a dhoimhniú. Is é is aidhm dó tógáil ar a gcuid eolais agus tuisceana ar a gcuid airgid a bhainistiú ar feadh na sraithe sinsearaí. Ach naisc a dhéanamh leis an bhfoghlaim roimhe sin ag an tsraith shóisearach agus le modúil eile ina bhfuil gá le hinniúlacht san airgead, cuidítear le foghlaim na scoláirí a neartú agus a chur chun cinn. Tá sé d'aidhm aige freisin braistint gaisce agus muiníne a sholáthar do na scoláirí de réir mar a aistríonn siad chuig saol na ngairmeacha, an staidéir nó seirbhísí breise lasmuigh den scoil.

Teagasc agus foghlaim

Maidir le Mo Shaol, M'Airgeadas, is éard atá mar ghné thábhachtach de tacú leis na scoláirí le bheith rannpháirteach i gcásanna fíorshaoil ina bhfuil tábhacht le hairgead a úsáid agus lena gcuid airgid a bhainistiú. Dá bhrí sin, tá na torthaí foghlama a shainiúitear sa réimse curaclaim seo deartha chun foráil a dhéanamh maidir le réimse gníomhaíochtaí praiticiúla chun tacú le foghlaim na scoláirí. Beidh rólímirt agus cásanna fíorshaoil ina gcuidiú ag na scoláirí chun bheith ina dtomhaltóirí níos eolasaí, ós rud é gur féidir leis na scoláirí úsáid a bhaint as ábhair nithiúla chun tacú lena gcuid foghlama nó tabhairt faoi idirbhearta iarbhír leis an tacaíocht ábhartha agus chúí. Is féidir leis na scoláirí seirbhísí a rochtain ar líne nó i bpearsa. A bhúí leis an saol laethúil, soláthraítear bealaí fiúntacha chun airgead a fhiosrú, chun bheith ag plé leis agus chun é a thuiscint, agus is féidir scileanna bainistíochta airgeadais a chumasú trí idirghníomhaíochtaí laethúla. Ba cheart taitheí foghlama leathan a bheith ag na scoláirí ar fud an bhaile, na scoile agus an phobail.

Nascann an fhoghlaim i ngach modúl leis an bhfoghlaim trasna modúil agus réimsí curaclaim eile de réir mar a fhoghlaimíonn na scoláirí a gcuid airgid agus a gcéannacht airgeadais a bhainistiú agus a chosaint.

Modúl: Mo Shaol, M'Airgeadas

Tuairisceoir modúil

Tríd an modúl seo, foghlaimíonn na scoláirí gur acmhainn é an t-airgead agus gur gá dóibh cinntí eolasacha a dhéanamh le linn earraí agus seirbhísí a cheannach, go neamhspleách nó le tacaíocht. Foghlaimeoidh siad freisin gur féidir idirbhearta a dhéanamh i bpearsa nó ar líne. Faigheann na scoláirí tuiscint níos fearr ar a bhfuil i gceist le bheith ina dtomhaltóirí agus ar na seirbhísí airgeadais difriúla, amhail an Coimisiún um Iomaíocht agus Cosaint Tomhaltóirí (CCPC), ar féidir iad a bheith ina gcuidiú le tacú le tomhaltóirí. Forbróidh siad feasacht freisin ar na seirbhísí atá á dtairiscint ag institiúidí airgeadais. Foghlaimíonn na scoláirí faoi sheirbhísí atá ar fáil chun cuidiú le hairgead a bhainistiú, amhail an tSeirbhís Buiséadaithe agus Comhairle Airgid (SBCA) agus Ionaid Eolais do Shaoránaigh.

Foghlaimíonn na scoláirí faoin méid seo a leanas

Ba cheart go mbeadh sé ar chumas na scoláirí

Tábhacht an airgid sa saol laethúil agus conas is féidir idirbhearta airgid a dhéanamh ar bhealaí éagsúla, lena n-áirítear úsáid a bhaint as nótaí páipéir, boinn airgid, cártaí agus aipeanna. Téann na scoláirí i ngleic leis an timpeallacht ar líne le haghaidh idirbhearta airgeadais freisin mar aon leis na tairbhí, na dúshlán agus na contúirtí féideartha a bhaineann léi.

- a. aithint go bhfuil luach ar airgead
- b. nótaí agus boinn a aithint agus a shainaithint
- c. cineálacha difriúla airgid amhail airgead tirim, cártaí, airgead gan tadhall nó aipeanna a aithint, plé leo agus úsáid a bhaint astu
- d. aithint go gcosnóidh earraí agus seirbhísí áirithe níos mó ná cinn eile
- e. na gnéithe airgeadais dearfacha agus diúltacha a bhaineann leis an tsiopadóireacht ar líne a shainaithint
- f. an réimse idirbheart airgeadais, ar féidir iad a dhéanamh ar líne, a aithint, lena n-áirítear baincéireacht agus siopadóireacht ar líne
- g. plé a dhéanamh ar an tábhacht a bhaineann le sonraí pearsanta a chosaint agus céimeanna a shainaithint chun sonraí pearsanta a chosaint
- h. plé a dhéanamh ar an tábhacht a bhaineann lena gcuid airgid a chosaint agus céimeanna a shainaithint chun a gcúrsaí pearsanta airgid a chosaint
- i. feasacht ar sheirbhísí suibscríbhinne, réamhíoctha agus bille-íocaíochta a léiriú
- j. táillí postais agus iompórtála a aithint le linn a bheith ag ceannach ar líne
- k. príomhghnéithe d'admhálacha siopadóireachta a shainaithint agus a léirmhíniú
- l. eolas agus téarmaí a úsáidtear ar dhuillín pá a shainaithint agus a léirmhíniú

A gcuid ceart agus freagrachtaí tomhaltóirí agus conas cinntí níos eolasaí a dhéanamh agus earraí nó seirbhísí á gceannach, lena n-áirítear conas is féidir leo gearán a dhéanamh nó réiteach a lorg nuair atá fadhb ann. Cuirfear na céimeanna a bhaineann le cuntas a oscailt le hinstiúidí airgeadais in aithne do na scoláirí freisin

- m. iad féin a shainaithint mar thomhaltóir agus breac-chuntas a thabhairt ar na bealaí difriúla a thomhlaíonn siad earraí agus seirbhísí
- n. sainaithint a dhéanamh ar an áit ar féidir tacaíocht agus comhairle tomhaltóra a fháil
- o. a bhfuil i gceist le ráthaíocht agus/nó baránta a aithint agus tuiscint a fháil ar conas a fhéadann siad a bheith ina gcuidiú nuair a bhíonn fadhb le ceannachán
- p. tuiscint a fháil ar na gníomhaíochtaí atá le déanamh má tá fadhb nó ábhar imní ann le hearraí nó seirbhísí
- q. cás a shainaithint inar gá earra a mhalartú nó a thabhairt ar ais
- r. aiseolas cuí, de chineál dearfach nó diúltach, a sholáthar ar earraí nó seirbhísí, i scríbhinn nó ó bhéal

- s.** an tábhacht a bhaineann le buiséadú agus coigilt a shainaitheint agus tuiscint a fháil orthu
- t.** deiseanna chun airgead a choigilt a shainaitheint
- u.** a bhfuil i gceist le hiasacht phearsanta a shainaitheint
- v.** an uair a d'fhéadfadh iasacht phearsanta a bheith de dhíth ar dhuine a aithint
- w.** tuiscint a fháil ar an bpróiseas agus na rioscaí a bhaineann le hairgead a fháil ar iasacht.
- x.** sainaitheint a dhéanamh ar na céimeanna a bhaineann le baincéireacht ar líne a chur ar bun agus le tabhairt faoi sin
- y.** na gnéithe den bhaincéireacht ar líne a aithint agus a shainaitheint

An Roinn Oideachais
agus Óige
Department of Education
and Youth

Foilsithe mí Lúnasa 2025.